

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.
Egyes szám	4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr. Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Mohács.

Debreczen, augusztus 29.

(K.B.) Ismét felviradott a nap, melyen százak előtt, az ország szerencsétlen királya, népe virágával együtt Mohácsnál elhullott. Álomtalan éjen keresztül vártam ezt, mit úgy hittem, közérzelem fog megszentelni. De nem első s bizonyosan nem is utolsó eset, hogy a magános ábrándozó hitében megcsalatozott; valamint az sem, hogy megcsalatozásán költ fájdalmát a hideg vizsgáló kinevette.

... Nekem mind a magányos, mind a nemzeti gyásnapok szentek s mennyivel inkább annak kell lennie a mai reggelrel visszafordultnak, mely e nép multja és jövője közé úgy állott, mint keresztül rohant tenger az általa különszakasztott két világrész közé! A mi nagy, legyen az bármi, szívet és lelket érdekel; s hatása századok mu'va is kiemel a mindennapi élet parányiságából. És ily kiemelkedések nélkül sem egyes ember, sem nemzet a történetek sorában állásra méltó nem lehet; s azért mi szükséges, mint az alkalmat reájok híven keresni és használni?

E gondolatok ujulnak meg lelkemben s e gondolatokkal eltöltve néztem le ablakomból; együgyűségemben azt híven, hogy nincs magyar, kit e pillanatban más valami foglalhatna el. És miért vesztegessek szót, néztem és láttam mindazon ezerféle tarka jeleneteket, mik a város utcáin naponként egymást váltogatják; csak azt nem, a mit keresék.

Gondolák az emberek: a nap feljött, mint évenként háromszázhatvanötzör, majd tisztán, majd borongva fel szokott; s mi van egyéb hátra, hanem hogy dolgunkat, vagy dologtalanságunkat ott, hol tegnap elhagyók, folytassuk? A nemes hintóján vagy paripáján hurczoltatja magát, s nem jut eszébe, hogy a reggeli szellő, melyet szív, háromszáz év előtt ősei vérpárjától terhesült. A kalmár számvető képpel nyitja boltját s jegyzőkönyve mellett a történet évkönyveire emlékezni ideje nem marad. A katona gond nélkül járdal a bástyákon, nem sejdítvén, hogy azok ez évnapon maradtak király és nemzet nélkül, duló nép zsákmányává leendők. A tudós mindennapi kenyérről gondoskodván, érzélgésre nem hevülhet. És a költő — a költőről ki tud valamit? rejtve tolong ő a sokaság közt, mely nevét még nem hallá; vagy magányban ül, hol senkitől nem kerestetik! —

Igy kesergett Kölcsey Ferencz 1826 aug. 29-én, a mohácsi csata 300-ik évfordulóján. Azóta ismét elmúlt egy félszázad s e keservet ma is fölújthatjuk. Ma sem viseltetik a nemzet több kegyelettel a mult iránt, mint ezelőtt viseltetett; a nemzeti gyász, a mohácsi veszedelem szomorú emléke most sem járja át a szíveket, az élet prózai gondjai közt nem jut idejük az embereknek az elmélkedésre.

A történelem pedig — a mint igen helyesen mondják — az élet tanító mestere. Ebből okulhatnak a nemzetek s ha

a mult büneit kikerülni igyekeznek, sokkal kevesebb veszélylyel kell megküzdenniök. A visszavonás, a pártoskodás, az önzetlen hazaszeretet hiánya hozták nemzetünkre a mohácsi veszedelmet — s fájdalom — e tünetek mai közéletünkben is észlelhetők!

A Hunyadiak, a törökök rémei, elhunytak; a gyenge királyok uralma alatt elhatalmasodtak a főurak s sokan közülök nem a haza javát, hanem saját önző érdekeiket szolgálták. A honvédelem ügye el volt hanyagolva, a végvárak őrség nélkül maradtak s a fekete-sereg, melylyel Hollós Mátyás annyi diadalt aratott, szétszűllött. A nagyok hatalmaskodása felbontott minden rendet s minden nemesebb törekvést meggátolt. Elgyöngült a nem rég még hatalmas és rettegett nemzet s midőn a török szultán óriási hadseregével betört, alig gyűlt össze 20 ezer magyar, honának védelmére.

E kicsiny sereget a török had Mohácsnál könnyű szerrel szétszórta. De a török szultán, ki ekkor még sokkal erősebbnek hitte a magyart, mint a minő tényleg volt, nem aknáztta ki győzelmét, megelégedett a Tisza-Duna közének földulásával, azután kivonult az országból. De később az ország nagy része a törökök birtokába jutott. Nagygyá lett Szolimán, — gőgét Buda ormai nyögték, — félhold kérkede szét a magyar városok tornyairól...

A mohácsi vész után — kivéve Zápolya Jánost és János Zsigmondot — nem volt többé nemzeti királyunk. A

A. DEBRECZEN TÁRCZÁJA

Egyszerű történet.

— Svéd história. —

Hol volt, hol nem volt, az óperenciás tengerentúl, mondják a mesékben.

Most az egyszer csak egy őrök volt ez, egy többé már nem fiatal kanczellista, a ki esküvé napján a hivatalból ment vala hazafelé.

Még esküvé napján is irt egész három óráig az irodában, azután mint rendesen, egy szerény helyiségben, a mely a mellék-utcákban feküdt, ebédelt s azután a lakására ment — egy szegényes padlászobába, ott az ódon házban, a hosszú husvét-utca elején — hogy felöltönn magára egy meglehetősen kopottkabátot, a melynek immáron tizenkét év óta volt a gazdája. Igen sokat gondolkodott a felől, hogy talán egy új kabátot kellene venni, de végre is arra a logikus eredményre jött, hogy valóban csak pénzparálás volna az egész.

Telegrafista volt a menyasszony. Külsejére nem sokat mutató, s a munka és nélkülözések gyengévé és idegessé tették. — A lakodalom teljes csöndben lett megünnepelve

a völegény nagynénjénél, a ki nem volt házas. A nagynéni fekete selyem ruhában volt s a fiatal házaspár kocsin ment haza.

Ez az esküvé napja volt.

Ma, egy napra rá, éppen úgy, mint akármely más napon, ismét a hivatalban ült és irt. A saját otthonának utjain barangolt tegnap óta, a saját otthonának utjain.

Csodálatos érzelem volt ez, annyira felülmuló mindeneket, hogy gyakran megpihent és mély gondolatokba merült.

Egy gyermekkori emlék támadt föl benne.

Látta magát, mint fiút a kis plébánián, atyja íróasztalán ülve, mily gyakran olvasta ott kedvencz meséjét az Ezeregy Éjszakából: »Ali baba és a negyven rabló.« Alátományteli várakozásban hogy vert a szíve, mikor a regék hőse a hegy bezárt kapuja előtt állott s először gyöngén és felősen, majd hangosan és bátran kiáltá: »Szezám, nyilj meg, óh Szezám!«

S a mint a hegy a kapuit kinyitá — micsoda gyönyörűség! A plébánia szegényes szobája a hegy gazdag kincstárává változott át. Lovak, hintók, csinosan diszített hajók, fegyverek, egyenruhák — a legjobbak valának ott mindabból, a miket csak egy gyermek fan-

táziája kívánhat. Az ősz apa csodálattal nézett fiatal gyermekére.

Oly régen volt az, hogy ő maga is gyermekéveit élte s a többi fiu már mind fölött. Nem értette meg gyermekét s félíg szemrehányólag kérdezte, hogy ugyan mire gondol és mi ég egy a szemében.

Azután ifjuságára gondolt, az upsalai iskolás időkre. Költő és énekes volt ő, nagyon elismert és társai között nagy tiszteletnek tárgya volt. Ha valaki akkor azt mondta volna neki, hogy őrökiség léssen a dal vége...

Gyorsan váltakoztak a gondolatok. — A főherczegasszonyra gondolt, a ki éppen ezekben a napokban tartotta bevonulását a fővárosba. Megengedett neki, hogy előjáróját kísérve, ott álljon az ünnepi pavillonban, midőn az ünnep történt. Egy szép pillanat volt az! A fiatakkori költőgenie az ünnepi hangulatban újra ébredt. — Ha még a korábbi napok fiatal, sokat ígérő poétája lett volna, valószínűleg dicséneteket ir és beküldi a lapnak.

Valóban oly szép volt ebben a pillanatban Viktória főherczegnőnek lenni. Azon órák egyike volt ez, a melyek olyan ritkák az életben. Tizenkilencz évvel egy szerető és sze-

szétdarabolt ország uralmáért számosan vetekedtek s Magyarországot, mely Tinódi szerint »sirva veszett el«, századokon át a szenvedések földje volt. Ezen időben megbűnhődte e nép a multat s jövőjét. Igaz, hogy sokat vétkezett maga ellen, de a bűnhődés is su'yos volt!

S midőn ma, a mohácsi csata évfordulóján, Mohács felé, a hősvértől pró-sult gyásztér felé fordul tekintetünk, így kiálthatunk föl a költővel:

»El magyar! Áll Buda még!
A mult csak példa legyen most!«

Az okkupált tartományok sorsa.

A Szent-Petervarott megjelenő *Novoje Vremja* írja: A bosnyák zászlóaljnak Bécsben való alkalmazásával fait accompli akarnak teremteni. Meg volna a precedens arra az esetre, ha a zászlóaljakat valamikor komoly cselokra akarnák használni és kevésbé kellene tartani a szignatárius hatalmak tiltakozásától. Előttünk — ugymond a lap — ily tiltakozás semmi esetre se látszik kívánatosnak, mert Bécsben csak azt várják, hogy a bosnyák kérdés napirendre kerüljön. Az okkupált tartományoknak önkéntes visszaadása képzelhetetlen, de míg végleg be nem kebelezetnek, Ausztra-Magyarország befolyása ott ingadozó. Így például nem lehetetlen egy török-osztrak-magyar konfliktus. Törökország boszniai és hercegovinai alattvalóhoz fordulna és azok a hatalmak, melyek Törökországnak kedveznek, támogatnák követeléseit. Már ebből az okból is kell, hogy Bécsben az okkupált tartományok mielőbbi anektálását kívánják. Az ebből keletkező véleménykülönbségek felszínre vetnek a balkán-kérdést. Oroszország nem fog alkalmat adni, hogy Bosznia és Hercegovina anomális helyzete szőnyegre hozassék. Oroszországra nézve a dolgok jelenlegi állása nem kényelmetlen.

Bírósági joggyakornokok és aljegyzők.

Az igazságügyminiszter két rendeletet bocsátott ki közelebb. Az egyik a kir. ítélőtábla és a királyi kuria teljes üléseinek szabályozására vonatkozik. A másik a bírósági joggyakornokok és aljegyzők minősítésének, valamint ezek és a bírósági jegyzők szolgálati viszonyainak, gyakorlati kiképzésének és működési körének módosításait szabályozza. Az utóbbi rendeletről közöljük a következő közérdekű rendelkezéseket:

retett férfi oldalán bevonulást tartani jövődő országára fővárosába, a mely ekkor oly szép, oly nagyszerűen csinos volt az őszi nap langy sugaraiban — a nyíl meg, oh Szezámm hü-bájós szózata itt valóban sok szépet hozott elő.

És mégis, mégis! Az őrök lakása közelebe ért és megállott a saját ajtaja előtt. — Nem, mikor a főhercegasszony a jubiláló fővároson végigvonult, nem volt boldogabb, mint az őrök e pillanatban. Ő megtalálta ismét a hü-bájós varázsszavakat, a mik oly régen elvesztek. »Nyíl meg, oh Szezámm! Csak meg kellett nyomnia a kilincset, hogy megnyíljon a hegy — nem fegyverek és ragyogó egyenruhák többé, mint gyermekkorában, nem tisztelet és hódolás vagy előkelő állás, mint ifjúsága éveiben — nem, valami sokkal jobb mindezeknél, valami, a mi minden emberi boldogságnak az alapja urak házaiban és parasztok kunyhóiban egyaránt — egy szív, a mely csak érte dobog, egy otthon, a melyben valaki szeretettel fordul feleje — egy asszony, a kit szeretett; nem a fiatalok vágyával, hanem a férfi hűségével.

A saját ajtaja előtt állott, fáradtan és éhesen, a felesége várta az ebéddel; ez oly trivialis és köznapi — és mégis oly csudálatosan új és kedves.

A díjas joggyakornokká való kinevezés csak 300 forintnyi évi díjra ad igényt. Évi 500 forint az egyes joggyakornokok díját, tekintettel azon kiváló képességeire, jogi képzettségére és szorgalmára, valamint anyagi viszonyaira, a kir. ítélőtábla elnökének véleménye alapján az igazságügyminiszter emelheti fel. Ha a fent elősorolt körülmények igazolják, az 500 forint díj adományozása a kinevezés után mindjárt javaslatba hozható.

Az aljegyzők és joggyakornokok a bírói képesítési kelleket képező vizsga letételeig előkészítő szolgálatot teljesítenek. — Az előkészítő szolgálat általános vezetése s az e fölötti általános felügyelet a kir. ítélőtábla elnökét illeti.

A kir. törvényszékeknek és a kir. járásbíróságoknak alkalmazott aljegyzőkre és joggyakornokokra nézve az előkészítő szolgálat közvetlen vezetését és az a fölötti közvetlen felügyeletet az illető bíróságnak, a kir. ügyészségeknek alkalmazott joggyakornokokra nézve az illető kir. ügyészségeknek vezetője gyakorolja. Ezeket illeti különösen az előkészítő szolgálat szakszerű berendezésére vonatkozó utasítás foganatosítása.

Az előkészítő szolgálat vezetésével megbízottaknak szem előtt kell tartaniok, hogy az előkészítő szolgálat főcélja az aljegyzőknek és joggyakornokoknak az igazságügy minden ágára kiterjedő kiképzésben áll és hogy ebből folyólag helyén nincs az aljegyzők és joggyakornokoknak olynemű foglalkoztatása, mely ennek a célznak figyelmen kívül hagyásával csupán a bírák, kir. ügyészek, vagy bírósági hivatalnokok segélyére és teendőik megkönnyítésére szolgálna.

Az előkészítő szolgálat alatt az aljegyzők és joggyakornokok a következő hivatalos teendőkre alkalmazhatók:

1. tanúkihallgatási, eskületelési, bírói szemléről fölvetett és vizsgálati jegyzőkönyvek vezetésére; 2. szóbeli tárgyalásokról felvett jegyzőkönyvek vezetésére; 3. tanácsjegyzőkönyvek vezetésére a kir. törvényszékeknek elintézt ügyekben; 4. pertárnoki teendőkre; 5. határozatok, megkeresések, felterjesztések, jelentések és indítványok tervezetének fogalmazására a bíró, illetve a kir. ügyész előzetes utasításaihoz képest (24. §.); 6. ugyanazok tervezetének elkészítésére a bíró, illetve a kir. ügyész előzetes utasítása nélkül; 7. bírói küldetések és megbízások önálló teljesítésére, a vonatkozó

Csöndesen, megilletődve, mint a gyermek, a ki új játékszert kapott, lehajtá fejét és visszartartott lélekzettel állott meg, gyors, gyöngéd lépések halk zajára figyelve, a mik közeledtek felé — — —

Eppen úgy volt ez, mint régen, mikor mint gyermek a hegyek kincsei előtt állott s először halkán és remegve, majd bátran, boldog várakozástól reszkető hangon kiáltá: »Szezámm, oh nyíl meg, Szezámm!«

T-ny.

Gondolatok.

Egy szerencsétlenségtől üldözöttnek, kitől sok szivtelen ember megtagadja az emberi viszonyokat összefűző jogát: enyhítő balzsamul szolgál embertársának részvevő pillantása is, és kész a feleje nyuló barátságos kezét örömmittasan szorítani hálás kebléhez, melyben minden szivdobbanás egy-egy köszönetet szavazó hála-nyilatkozat.

A szeretetben gazdag keresztyén sziv részvét-könyveket hullat a csapásokkal sújtott embertársa fölött és e részvét oly jótékonyan hat a szenvedő kebelre, mint szárazság idején a langyos eső a lankadozó növényre.

törvényeknek és rendeleteknek e részben megállapított korlátai között; és ezeken felül az aljegyzők; 8. vizsgálóbírói teendőkre az 1891. XVII. t.-cz. 33. §-ának korlátai között.

Szóbeli tárgyalásról felvett jegyzőkönyvek vezetésére bonyolodottabb, fontosabb vagy a kir. törvényszékeknek másodbíróságilag elintézt ügyekben (2. pont), tanácsjegyzőkönyv vezetésére a kir. törvényszék által másodfokilag elintézt ügyekre nézve (3. pont), valamint a 4., 6., 7. és 8. pontokban megjelölt teendőkre csak az előkészítő szolgálatban előrehaladottabb joggyakornokok, illetve aljegyzők alkalmazandók.

Az előkészítő szolgálat: 1. a polgári ügyek, 2. a telekkönyvi ügyek, 3. a kereskedelmi, váltó- és csődügyek, 4. a büntető ügyek szakaszai szerint osztandók fel. — A bányá-ügyek és az urberi ügyek az 1-ső szakaszba, a pénzügyi kihágási ügyek a 4. szakaszba esnek.

Az előkészítő szolgálat ideje akként osztandó meg: hogy abból legalább 10 hó a 28. §. 1. pontja, 5 hó a 2. pont, 5 hó a 3. pont és 10 hó a 4. pont szerinti ügyekre essék.

A rendelet többi pontja az előkészítő szolgálat teljesítésének helyére, ügyjegyzékek vezetésére a szolgálat bevégezése után való működési kör meghatározására, a jegyzők kinevezésére, valamint az átmeneti intézkedésekre nézve rendelkezik.

A rendelet már ebben az évben, október 3-án lép érvénybe.

BELFÖLD.

A feketesárga zászló. A honvédelmi miniszter, mint a »Magyar Hírlap« írja, bizalmas rendeletet adott ki, meghagyván, hogy — miután a parancsnokok lakásai ugys nyilvántartatnak, és bárki által, bármikor megtudhatók, — a hadgyakorlatoknál, ha a csapatok huzamosabb ideig tartózkodnak egy helyen, a feketesárga jelző-zászló a parancsnokok lakásán nem tüzendő ki. Átvonuló állomásokon azonban, a hol a csapatok csak egy-két napig tartózkodnak, a jelző-zászló a jövőben is ki-tüzendő.

Botrány Zágrábban. A Zágráb város polgárai által a kiállítás dalmát vendégei tiszteletére rendezett buffettnél izgatott jelenetek fordultak elő. Harambasics Starcevicus Antalt köszöntötte fel, mire Crnadak emelt szót és Strossmayer püspököt éltette. Beszéde nézeteltérésekre adott alkalmat a meny-nyiben a jelenlevők egy része Starcevicus, a másik Strossmayer pártjára állott. A két ellenzéki párt hevesen összeszólkkozott, annyira, hogy majdnem tettelegességre került a dolog és csak nagy nehezen sikerült a békét helyreállítani.

A pénzügyi jog kodifikációja. A ki ismeri a pénzügyi törvényeink által előidézett rengeteg zűrzavart, a melyből kibontakozni senki sem képes, bizonyára örömmel fogadja majd azt a hírt, hogy a pénzügyminiszteriumban a fennálló pénzügyi szabályok kodifikációjával foglalkoznak. Ideje is már, hogy egy kis rendet csináljanak a leleték exotikus birodalmában.

A primási szék áthelyezése. Egyes lapokban esztergomi forrásra való hivatkozással megjelent azon hirre vonatkozólag, hogy az esztergomi érseki szék áthelyezésének kérdése a római pápa által ez ügyben tett állítólagos kijelentés fonalán végleg elejtetett a felhivatalos »O. É.«-fel van hatalmazva kijelenteni, hogy illetékes helyen az ügy illetén állásáról nincs tudomás.

KÜLFÖLD.

A levert forradalom. A washingtoni chilei követ hazulról táviratot kapott, mely szerint a kongresszus csapatai teljes vereséget szenvedtek és futásnak eredtek. A kormány hadseregének egy hadosztálya e hó 25-én Vinadelmár mellett elvágta a kongresszus csapatait hajóiktól és ezáltal a felkelőket feltétlen megadásra kényszerítette. (E hírt ma megező-folták. Szerk.)

A czárné Franciaországban. A „Journal des Débats»-nak Kopenhágából állítólag jól értesült forrásból jelentik, hogy megerősítést nyer az a hír, hogy az orosz császárné utazása Franciaországba, a mi valószínűleg október vége előtt megtörténik, elhátározott dolog. A császárné valószínűleg yachtján fog Cherbourgba érkezni.

A japániaiak jövődó vallása. Egy Kouznetsov nevű orosz tengerésztszít, ki sok éven át Japánban élt, egy kronstadti lapban elbeszéli, hogy az egész japáni arisztokrácia a mellett van, hogy a protestáns vallás állami vallásul hozassék be. Kouznetsov szerint az arisztokrácia csak a mikádóra vár, hogy átterjen a protestáns hitre.(!)

Az apagyilkos — mint versíró.

(Móritz József levele és versei)

Móritz József, a hírhedett apagyilkos, az illavai fegyházból levelet intézett Vásári István urhoz. E levelet, valamint a hozzá melékelt verseket egész terjedelmében közöljük. A versek elég gördülékenyek s bepillantást engednek egy megtört apagyilkos lelki világába. A remény az, mi a szerencsétlen fegyenczet táplálja s nyújt neki erőt a kínos rabság elviselésére. Érdeemesnek láttuk tehát e versek közlését, a mi azt bizonyítja, hogy a költészet a börtön sötét éjjelét is bevilágítja.

A levél így hangzik:

„Kedves nagybátyám!
Vásári István ur!

Rég óhajtott kívánságom, tiszt. nagybátyám es kedves unokatestvérem fia, Andrásnak azon irántam tanúsított nemes részvét és segedelem nyújtásaiért, melyekkel súlyos helyzetem nehezégeit elviselhetőbbé tenni igyekvének, ismétlem régi vágyam némi jelét adni az én kegyetek iránt érzett hálám es szeretetemnek!

Igen! boldoggá tenne engem az a tudat, ha valóban sikerülne nekem családja tagjai közt némi örömet kelteni!

Hogy mennyire boldogít engem az, ha szeretetemnek csak csekély bizonyítékát is adhatom, azt hiszem, nem kell önök előtt festenem, mert hisz jól tudják, hogy még nem régen is, a boldog napokban, fény, kényelem es jólét honolt az akkor boldog, ma pedig már balsorstól szédült családom csinos, kellemes otthont rejtő hajlékában, mely lak még ma is áll ugyan, de most már idegen népnek szolgál tanyául, kik lehet, hogy kevésbbé kelthetik fel magok iránt a szomszédokban az irigységet, mint azt a Móritz család némely tagjai jelesebb tulajdonaikkal fölkelteni képesek voltak! De nem akarom a multról föllebbenteni az ezt rejtő fátyolt.

Nyiltan szólva, egy speciális, divatos szoba dísz-tárgygyal óhajtanék kedveskedni, mily divatcikknek gyártója részben magam is vagyok itt Illaván egy bécsi vállalkozó ur gyárában, mint raktárnok, irnok, csomagoló Leibdiener es Isten tudná még — mi! No de se baj!

Köszönet! e fegyház általam nagyrabcsült igazgatói tisztet viselő nagyságos urának a tett engedélyéért!

Hála istennek, állapotomról röviden még ennyit elmondhatok, hogy a test gyöngé bár, de a szellem! az mindég erősebbé lesz!

Minden vész es csapás közepett fentartja azt bennem a hit, mely ha szabad magamat így kifejeznem, a legjózanabb tudásból vette es veendi eredetét.

Alljon itt egy pár szó eme hitemről is.

Addig is maradok hű rokon tisztelőjök mindvégig

Illava, 1891. 26. VII.

Móritz József.

Zöld palástot von a tavasz
Halmon, völgyön es hegyen,
Virággal hinti a tájat
Merre vigan átmegeyen.

Pacsirták költik a reggelt
Könnyű szárnyuk harmatos,
Az erdő mint éjje eltelt
Madár-daltól hangzatos.

Ragvog a nap ezer gyöngyön
A virágok levelén,
Vadrózsa es liljom nyilik
Sűrű erdő éjjelén.

Borult eget fényre derít
A tündöklő szívárvány,
Sivatag is tündérország
Déliábnak fátyolán.

Gyászos temetőnek is van
Kék nefelejs virága,
Az enyészett bús honában
Sezbb jövő keresztfája.

Fénnyel hinti vizek tükrét
A hold égről nézve le! —
De a börtön bús sötétét
Nem deríti — semmise!!

Óh nemsokára már nekem
Nem kél többé hajnalom,
Nem lenget a szép réteken
Kalászt nekem fuvalom.

A halálnak országában
Talál engemet a tél,
S új hajtása a fűszálnak
Sírom halma fölött kél.

Embernek, ki földi pályán
Szépért es nagyért buzog,
Hol tenyészend a babér, mit
Érte érdemelni fog?

Égnek melyik csillaga lesz
Annyi milliók között,
Jutalma a szenvedőnek,
Kit a balsors üldözött?

Nem lehet, hogy alkothatott
A sors érző sziveket,
Ha torlatlanul hagyná a
Méltatlan keserveket!

Nem lehet, hogy volna isten
A nagy mindenség felett,
A ki csak gyötrelmű adna
Érző lénynek életet!

Lenni kell egy jobb világnak
Valamely bolygó tekén,
Ébren, alva ezt sugalja
Fájó szívnek a remény!

Örvendni fognak még a jók
Es a vétek felzokog,
Ha a tökéletes elé
Halál után jutni fog.

Tündököltesd fenséges ég!
Fényes csillag ezridet,
Világot tölts csodálattal,
Hogy imádjon tégedet.

Isten létét csillagokból
Bizton kiolvashatód,
Örök betűkkel írva föl
Az egeken ott vagyog!

A tudomány bűvös forrás
Égig emel port, földet;
Oh hogy mért nem meritheték
E forrásból én többet!

Istenemhez!

Ha keblem kinja fáj,
Ha gyáván port sirat:
Azt vétekl ne vedd,
Mi por, — porhoz ragad!

Isten, kemény csapást
Mért rám kegyes kezéd,
Oh adj — hitet, — erőt
Imádni szent neved!

Irta: Egy szegény fűzfa-poéta.

Ujdonságok.

* **Lajos napja H.-Böszörményben.** Hajdu-Böszörmény város hazafias közönsége, mint eddig, úgy az idén is megünnepelte Kossuth Lajosnak nevenapját. Korán reggel 48 ágyulövés hirdette a nap jelentőségét. A függetlenségi es 48-as körben tartott banketten pártkülömbőség nélkül ott volt a város színe-java s a lakomának az kölcsönzött nagyobb érdekeltiséget, hogy a városban időző E. Kovács Gyula, a kolozsvári nemzeti színház tagja is megjelent. A felköszöntök sorát ifj. Sóvágó Gábor orsz. képviselő nyitotta meg s szép beszédben éltette Kossuthot. Utána E. Kovács Gyula szavalt a nagy hatással Kossuthnak a Washington György sirja feletti elmélkedését. Ezután Uzonyi Péter, majd Somossy Béla polgármester es ifj. Sóvágó Gábor ittak szép beszédek után Kovács Gyula egészségére. Dobó Sándor rövid beszédben Somossy Béla polgármestert es ifj. Sóvágó Gábor orsz. képviselőt éltette. Józsay János Kossuthot, Sebestyén Béla a jelenlevő színészeket köszönté fel. A társaság a késő éji órákban oszlott szét.

* **A hivatalnokok munkaszünete.** Székesfehérvár város közgyűlésén Tóth Arthur azt indítványozta, hogy a városi hivatalokba hozzák be a vasárnapi munkaszünetet. Havranek polgármester kijelentette, hogy a maga részéről a közügy érdekében a délelőtti két hivatalos órát fentartani óhajta. A közgyűlés is ebben az értelemben határozott s az indítványt elvetette.

* **Értesítés.** A debreczeni ev. ref. egyház leánynevelő intézetében úgy az elemi négy, mint a felsőbb leányiskola négy osztályába a beiratások a tanintézet helyiségében, czegléd-utca, 2569. szám, augusztus 31-től szeptember 6-ig eszközölhetők naponként délelőtt 9—12, délután 3—5 óráig. Ugyanott részletes tudósítás nyerhető az igazgatói irodában. Debreczen, 1891. augusztus hó 28. Dóczy Gedeon, igazgató.

* **Uj tanácsjegyző.** Dr. Bakó József máté-szalkai kir. járásbírósi albiró a debreczeni kir. ítélő-táblához tanácsjegyzőül rendeltetett be.

* **A hirlapi vállalatokra** nézve fontos határozatot közöl a Kereskedelmi Jog-és Ismeretek Tára. A kir. kuria ugyanis legujabban kimondotta, hogy a korcsmáros iparszerű foglalkozásánál fogva kereskedőnek léven tekintendő, az általa megrendelt hirlap es hirdetés üzlete folytatásához tartozván, az az iránti kereset a kereskedelmi bíróság előtt érvényesíthető. A királyi kuria ez elvi jelentőségű határozata azért bir fontossággal, mert a hirlapi vállalatok követeléseiket eddigelé a bagatel-eljárás szerint, többnyire csak az adós községi bírāja előtt perelhették, a mi a követelés elvesztésével majdnem egyértelmű volt.

* **Áthelyezés.** Virág Aladár nyiregyházi kir. törvényszéki telekkönyvvezető az igazságügyminiszter által a depr. kir. törvényszékhez helyeztetett át.

* **Kocsis Etel,** a debreczeni születésű fiatal énekesnő, jelenleg Kaposvárott működik, a Somogyi társulatánál. A »Kaposvár« cz. lap azt írja, hogy másodénekesnőnek van szerződötve, de hangja es éneke miatt akár első is lehetne. Ideiglenesen a naiva szerepkörét is betölti. Örömmel veszünk minden hirt, mely a tehetséges fiatal énekesnő haladásáról szól, s reméljük, hogy a debreczeni színpadon is lesz alkalma haladását bemutatni.

* **Eljegyzés.** Kiss Róza kisasszonyt, özv. Kiss Jánosné szép es kedves leányát, kedden jegyezte el Dezső László öcsödi földbirtokos. Áldás es boldogság kísérje az ifju pár szép frigyét!

* **Gépkezelők es kazán-fűtők.** A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 40.760/1891 VIII. sz. alatti körrendelete folytán közhírré tétetik, hogy a gépkezelők es kazán-fűtők számára Nagyváradon is vizsgáló bizottságot szervezett. Debreczen, 1891. auguszt. 25-én. Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.

* **Törvényszéki végtárgyalás.** Karap Imre h.-bösörmenyi volt tanácsnok ellen indított sikkasztási ügyben ma fejezte be a végtárgyalást a helybeli kir. törvényszék, melyben elnökként Ujhelyi András, vádlóként dr. Kuszk Miklós alügyész működött. Vádlottat dr. Brüll Bertalan ügyvéd védte. Az ügyész marasztaló ítéletet kért, a törvényszék azonban Karap Imrét a btk. 462. §-ába ütköző s a 463. §-a szerint minősülő sikkasztás büntetnének vádjá alól felmentette. A fennforgó s a btk. 464. §-ába ütköző sikkasztás vétsége miatt pedig a 106. §. alapján a további eljárást elévülés miatt megszüntette. A védbeszédből különösen kiemeljük azt a részt, melyben a fiatal védő Paksy Károlyról, a volt vádaskodó polgármesterről emlékezett meg, ki a jelen bünper által saját sógort igyekezett bamba keverni.

* **Színházi hírek.** A vasfüggöny festése már gyorsan halad a befejezés felé. A felső függöny már teljesen készen van. — A villanyvilágítás berendezését ma kezdték meg. A színház szeptember 15-ére lesznek itt. — Szeptember 16-án színházi gyűlés lesz, melyben a megnyitási darabot is megállapítják.

* **Tüzesetek.** Tegnap déltől ma délig három apró tüzeset volt Debreczenben. — Tegnap délben a hatvan-utcai 1456. számú házban kéménytűz ütött ki, melyet azonban gyorsan eloltottak. — Ma reggel 4 órakor a Veres-utcai 455. számú házban hátsó nádas épülete kigyuladt és leégett. — Szabó József darabos-utcai 1054. számú házában padlásán ma délben a szalma meggyuladt, a tűzoltóság gyorsan elnyomta mindegyik tüzet.

* **Kossuth szülőháza.** A zempléni megyei Monokon, abban a házban, a hol Kossuth Lajos született, s a mely a grófi uradalom tulajdona, eddigelé az uradalom egyik hivatalnok lakott. A házat jól gondozták s a lakók mindig csak bizonyos kegyelettel mentek abba a szobába, a hol a magyar történelem egyik legkiválóbb alakja született. De emléktábla nem mondja, külső jel nem hirdeti, hogy ime: ez a Kossuth Lajos szülőháza. Csak a história adja tudtul a világnak. Most pedig népes és mozgalmas a Kossuth szülőháza. — Járnak-kelnek benne az emberek, kegyelet és áhitat nélkül s a nyelv, a melyen beszélnek, nem a mi nyelvünk. Megyaszón és Monokon s Zemplén más déli községeiben folynak a hadgyakorlatok, s a parancsnokság, valamint a vezérkar abban a házban ütötte fel a szállását, a hol Kossuth Lajos született. Kossuth Lajos szülőháza a kormáról fekete-sárga zászló leng.

* **Uj távirdai állomások.** A debreczeni-füzesabonyi helyi érdekű vasut Hajdúvármegyében fekvő Macs, Balmaz-Ujváros, Hortobágy, Ohat-Köcs, Egyek, Csege, Hevesvármegyében fekvő Tisza-Füred, Poroszló, Kétutköz, Mező-Tárkány; Borsod-vármegyében fekvő Eger-Farmos; Szabolcsvármegyében fekvő Szent-Margita, Folyás, Polgár vasúti távirdahivatalai állami és magántáviratok kezelésére felhatalmaztattak.

* **Tűzoltók táncvizsgálma.** A b.-ujfalu önkéntes tűzoltó-egylet tudatja, hogy a f. hó 23-án a »Cseré-n rendezni szándékolt táncmulatság — a kedvezőtlen időjárás miatt — szept. hó 3-ik napjára halasztatott el. Hogy pedig a táncmulatság most már meg legyen tartható, annak színhelyévé a városháza nagy terme tételt.

* **A repülő ember.** Giacomo Merighi, a florenczi léghajós, csütörtökön este harmadszor szállott föl a »Margit-fürdő» telepéről. Fölszállásának ezuttal pompás idő kedvezett. Csaknem szelcsend volt s midőn a megtöltött léggömböt eleresztették: egyenesen szállott az föl a magasba s a légáram lassan vitte a méntelep felé, hol a léghajós szerencsésen földre ért. A léghajó megtöltése előtt a Benedetti család ügyes tornászati mutatványai mulattatták a közönséget s maga Giacomo Merighi is igen ügyes mutatványokat produkált a nyujtón. Könnyedsége mindenkit meglepett. Giacomo Merighi holnap este még egyszer fölszáll. Ezal tűzijáték is lesz, miről lapunk más helyén szó.

* **Eltűnt bélyegek.** Egy idő óta mind gyakrabban hallani a panaszt a miatt, hogy a levelekre, okiratokra fölragasztott bélyegeknek, mire rendeltetési helyükre jutnak, nyoma vész és a bélyegeknek csak enyves helye marad a papíron. A bélyegek rejtélyes eltűnésének okát soká keresték, míg végre rájöttek, hogy a takarékosági szempontból használatba hozott arabol nevű enyv volt az oka a bélyegek eltűnésének. Azelőtt a csontenyv volt használatban s alig négy esztendeje, hogy az új ragasztószert behozták. Ez az új enyv pedig igen furesán teljesítette a kötelességét. Míg a közönség azért panaszkodik, hogy megnevésítés után az enyv nem tartja a papíron a bélyegeket, addig a trafikosoknak az volt a baja, hogy a bélyegvek egymáshoz ragadnak s ily módon hasznavehetlenekké válnak. Szóval mindenképpen bebizonyult, hogy olesó husnak hig a leve s most a kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy újra a csontenyvet használják, újra ezzel kenjék be a bélyegek hátát.

* **A telefon az egyház szolgálatában.** Birminghamben egy predikáló pap szöszéken számos mikrofont vettek észre nemrég. Megkérdezték tőle a prédikáció után: mi célja volt e szerszámoknak? Több beteg — így felelt a pap — azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy engednem meg nekik beszédem meghallgatását telefon útján, mert ők nem jöhetnek a szentegyházba. E példa Angliában és Amerikában sok követőre talált és dicséretére legyen mondvá az egyházi szónokoknak, mindenütt ügyelnek arra, hogy ne a lustalkodók és lehák legyenek fölmentve a templomba járástól, hanem, hogy tényleg csak a templomlátogatásban komolyan megakadályozott, vagy igazán beteg emberek elvezhessék otthon a vallás mulasztját. A telefon útján való ilyen műépülés annál inkább el fog terjedni, mert tudvalevő, hogy a beteg emberek ájtatosabbak, mint az egészségesek.

* **Népfantázia.** Felső-Magyarország egyik olyan pontjáról, hol e nyáron sok volt a termény-pusztító vihar, a nép már fantasztikus mesét költött arról: honnan eredt a sok baj. Így regélik egymás közt: látni lehetett a földről is, hogy a fősárkányok gyűlést tartottak. (A tornyosuló felhőket nézték annak.) Egyik fősárkány sötét barna, másik zöldes sárga, harmadik pedig szürke palástot viselt. Tizenegy alattvalójuk (kisebb felhők) környékezte őket, összedugva néha fejüket. Tanakodtak és össze is veszték, mert koronként látszott rajtuk a harag tüze (villámlás.) Köztük a legsötétebb fősárkány azt követelte, hogy pusztítsák el a földet: de a legszeledebb, a szürke palástu, ellenmondott és alattvalói is azt morogták, (lassu mennydörgés), hogy akkor aztán máskor mibe telnek a kedvők. Elhatározták tehát, hogy elég lesz: megbüntetni az embert, elpusztítva a föld termését. Jól van! El is küldték azonnal tizenegy szolgájukat: szélvészeket, fahőszakadásokat, mennykőves zivatarokat, jégesőket árasztani kebelökből mindenfelé, hadd pusztuljon minden, a mibe az ember jó reménységét vetette. Ezek aztán utjokban könyörtelenül elsöpörték mindent. Így vált az idei nyár olyan rideggé, pusztítóvá.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Rohály István debreczeni lakos — belügyminiszteri engedéllyel — Rohányira változtatta át nevét.

* **Megcsipett tolvajok.** Simon Sándorné ma reggel a szoboszlai állomásnál kilopta Soltész Juliánna cselédleány zsebéből ennek pénz-tárcáját, melyben csekély keresménye volt. A tolvajt elfogták. — Ganowszky Viktória cseléd ellopott Martinyi fodrásztól 18—20 frt. értékű ruhaneműt, de rajtakapták s letartóztatták.

* **Koldusok válópöre.** Aki az újabb válópörök krónikáját meg akarná írni, külön fejezetet kell, hogy szenteljen ennek az esetnek. El Szegeden egy sánta koldus: Sira Mihálynak hívják, hetven éves és csunya, mint az ördög. Ez az ember válópört indított a felesége, Patyi Sára ellen, aki öreg asszonynak elég formás még. Harmincz éves koldulásuk szerzeménye huszoneöt forint értékű ingóság. Most, hogy elválnak, ezt a vagyont kétfelé osztja a törvény. Csak hogy az osztásban nem egyeznek meg. A sánta férj nyomorultságával érvel, mely jobban megindította az emberek szívét s így ő koldulta össze a »vagyont«, a feleség pedig azért sir, hogy nemcsak koldult, de másképpen is hűségesen szolgálta a férjét s őt illetné a szerzemény. Vitás ügyükkel

sok bosszúságot okoznak. A férj is, a nő is azal érvel, hogy ő a nyomorultabb, ő koldult többet.

— Hiszen kend nem sánta, — szólt a férj.
— Kend még csak nem is vak, — vágja vissza az asszony.

* **Népesedés.** Debreczenben ez évi aug. 18-tól 22-ig született: ref. törv. fiu 16, leány 11, telen fiu 3, leány 2, r. kath. törv. fiu 2, leány 4, telen fiu 2, leány 1; ág. hitv. 0 izr. törv. fiu 1, leány 3; aut. orth. 0. — Meghaltak: Reisz Pepi, halva. szül.; Reszegi Sándor 54 év. ref. hashártalob; Kozma József 2 hó, ref. bélhurut; özv. Bajomi Sámuelné 86 év, ref. aggkór; Szücs István, 6 hó, ref. bélhurut; Kozma János, 10 hét, r. kath. bélhurut; Király Imre, 1 év, 3 hó ref. agylob; Tap Erzsébet, 8 hó ref. bélhurut; Kádár Sándor, 8 hó, ref. bélhurut; Zsuzsa Margit, 2 hét, ref. bélhurut; Szücs András 6 hó, ref. bélhurut; Szabó ? 1 nap, velesz-gyeng. Bajdó Juliánna 1 nap, velesz-gyeng; Nyizsnik Sándor, 2 hó, r. kath. bélhurut; Kovács Imre, 2 hó, r. kath. bélhurut; özv. Pető Józsefné, 61 év. ref. végelgyengülés; Gyökös István, 72 év, ref. agyszélhűdés; Pataky János, 70 év, ref. agyszélhűdés; Vachter József, 2 hét, izr. göröcsök; Gedra József, 35 év. ref. szívszélhűdés; özv. Szoboszlai Jánosné, 79 év, végelgyengülés; özv. Ariszt Domokosné, 78 év. r. kath. végelgyengülés; özv. Balog Istvánné, 56 év, ref. agyszédülés; Stern Paula, 2 hét, izr. velesz, gyeng.; Balajthy Mihály, 68 év. ref. végelgyengülés; özv. Safrán Jánosné, 71 év. ref. végelgyengülés; özv. Balla Ferenczné, 71 év. ref. vízkór; Mike Lajos, 1 hó, ref. bélhurut; Rác László, 3 év. r. kath. göröcsök; Uj József, 8 hó, r. kath. bélhurut; Schvartz József, 4 hó, r. kath. bélhurut; özv. Budai Lászlóné, 82 év. ref. aggkór; Nagy ? halv. szül. özv. Tökés Péter, 45 év. ref. tüdőgümőkör; Fodor Bálintné, 34 év. ref. tüdőgümőkör; László ? halv. szül.; Ferenczy ? halv. szül.; özv. Dani Imre, 62 év. ref. bélhurut; Farkas Elekné, 11 év. r. kath. roncsoló toroklob.

* **Tüzi játékok.** Szabó Ferencz kolozsvári pyrotechnikus által folyó hó 30-án a »Margit-fürdő» telep korcsolya pályáján nagy-szerű tüzi játék rendeztetik, melynek műsora a következő: 1. A ragyogó nap, mely brilliant sugarait szétlőveli és lövésekkel végződik. 2. Egy óriás üstökös csillag, ezen tűz képlet több száz színes világító gyertyákból összeállítva, a második változásnál tűzbriliánt sugarait löveli szét. 3. Az egyiptomi palma zsvianait tűz pompában, ezen képlet e pyrotechnikus legszebb mutatóványa. 4. Őszi rózsák, ezen képlet szimetrikus alakban forog és végül több száz tüzes kigyó emelkedik a magasba. 5. Kinai labda játék, a mely több száz meg száz csillagokat szór. 6. Különböző bengáliai tüzi mutatóványok különböző változatban. 7. Turbellon koszoru. 8. Edison-féle tűz fonogram. 9. A legújabb feltalált tüzes torpedók, minden fajtában. 10. Szökő kutak brilliant tűz pompában. 11. Jappáni legyező. Megjegyzendő, hogy ezen tüzijáték annyiban tér el a szokottaktól, hogy tüzvezélytől ment és a legújabb modor szerint vannak előállítva, s inkább lent közvetlen a közönség szeme előtt árasztják a látványosságot. 12. Tutti-frutti, vagy a pyrotechnikus phantazija. 13. Különböző bolygó csillagok és tűz-koszoruk lesznek a n. közönségnek bemutatva. 14. Harcz és háboru minden zugban, a leg-szebb színü arany eső és más meglepő levegő mutatóványokkal. 15. Uj fajtájú kőborgó röp-pentyük. 16. Tüzijáték egyveleg. 17. Gránátok és minden tüzes levegő mutatóványok. 18. A tűzművészet nevtovábbja. 19. Különböző tüzes sárkányok és tüzes békák. 20. Záradéku Ó Felsege a magyar király kolozsvári látogatása alkalmával Szabó Ferencz pyrotechnikus által rendezett tüzijátékon előadott s elismeréssel s dicsérettel elhalmozott nagyszerű mutatóvány fogja a n. é. közönséget gyönyörködtetni — Ezen képlet: Ó Felsege a magyar király tüzpompában, fején a Szent-István korona lesz látható s ez alkalommal egész tűz raj nazzad emelkedik a magasba.

* **Lakásváltoztatás.** Dr. Klár Vincze, keresett orvosaink egyike, lakását a Szent-Anna-utczára a kuttal szemben levő 2546. számú házba helyezte át.

*** Halálozás.** Beke Béla és neje Hoóz Mariska, Beke Antal és neje Kiss Klára, mint az elhunytak fiai és menyei; továbbá testvérei Bekő Béla nejevel és Bekő Eleonóra férjével Tomanoczy Ferenczcel és gyermekeivel; ugy a kiterjedt rokonság nevében is, a legnagyobb fájdalommal tudatjuk, az édes jó anyának, anyósának és testvérünknek özvegy Beke István né szül. Bekő Johannának élete 61-ik évében, rövid, de súlyos szenvedés és a haldokló szentségének ájtatos felvétele után Debreczenben augusztus hó 28-án este 10 órakor történt gyászos elhunytát. — A meghaldogultnak földi maradványai f. aug. hó 30-ik napján d. u. 1/2 4 ó. fognak a hatvan-utcai 1561. számú háztól a szent-annatekni. Az engesztelő szent mise áldozatpedig augusztus hó 31-ik napján d. e. 9 órakor fog az egék urának bemutatattani. Mely végtisztességtelre az elhunytak rokonait, jó ismerőseit és barátait bánatos szívvvel meghívjuk. Az örök világosság fényeskedjék neki! A temetést Dankó M. temetkezési intézete rendezi.

*** A világ halottjai.** Egy angol szaklap érdekes statisztikát állít össze a világ halandóságáról. Az egész föld kerekességén e szerint meghal egy évben 33 millió ember; tehát naponként 91554, óránként 3730, percenként 62. Az átlagos életkor 38 év. Az emberek negyed része meghal 7 éves korig, fele 17 éves korig, 10,000 ember közül csak egy lesz 100 éves; 100 ember közül csak egy lesz 60 éves. E statisztikának egyik szélsősége Magyarország, melyben az emberek fele elhal 7 éves korig, a másik meg Helgoland szigete, hol 2000 állandó lakos közül 1889-ben meghalt 21 ember. Gyermekek Helgolandban egyáltalában nem halt meg, a legfiatalabb halott 17 éves volt s a 21 halott közül 14 volt 70 éven felül.

*** Tanonczerestetik.** Ifj. Gyürky Sándor papirkereskedésébe egy 3—4 középiszokolát végzett fiu tanoncznak felvétetik.

Pusztuló orosz falvak.

— Az éhínség Oroszországban. —

Nagy feltűnést keltett Oroszországban egy papnak közleménye, melyben több lapnak, a kazáni kormányzóságban uralkodó éhínségről tesz jelentést. Filomanov ur, ez a pap neve, csak a kazáni kormányzóságnak egy részét látta ugyan, de már itt is olyan nyomort látott, mely megrémít minden embert. A városi lakosoknak fogalmuk sem lehet arról a nyomorról, írja Filomanov, mely a vidéken pusztít. Már az is borzasztó, ha e nagy kinlódást végig kell nézni s mennyivel borzasztóbb, ha az ember nem tud segíteni rajtuk. Mindent nem mondhatok el, a mit láttam, de néhány részletet el akarok mondani. Tegnapelőtt Naredjevalut látogattam meg. Az első felórában tizenhat embert láttam, kik a halállal vívódtak. Egy öreg anyóka előttem halt meg. A legtöbb éhező nyolcz nap óta nem látott kenyert. Arcuk sápadt, megtört szemekkel néztek reám és alig van annyi erejük, hogy kezüket — kenyér után nyujtsák. Csak a legkevesebb oly szerencsés, hogy vágya betelne. A legtöbb meghal, mielőtt segítséget nyujthatnának neki. Mennél tovább mentem, annál nagyobb volt a nyomor. A házak előtt, az utca porában, a templom előtt sovány, beteg emberek álldogálnak. Egy részük már egészen elbutult. Tompa egykedvűséggel bámultak maguk elé. Mások kétségbeesetten egyik helyről a másikra ugrálnak, dühöngenek, hadonásznak és rikácsolva kiabálják: Kenyert, kenyeret, Ne engedjétek, hogy meghaljunk. Leginkább az anyák jajgatnak, kiknek gyermekei már sorra haltak. Minden ehető dolog már elfogyott. A mig bogycokat találtak, még tűrhető volt sorsuk. De ez az »élelmi szer« is elfogyott már. A végszükségben ujabb és újabb segélyeszközöket gondoltak ki Hársvaleveleket megszáritottak, eztszédörzsölték és valami pépet csináltak belőle. Ebből élt 14 napig a falu egész lakossága. De ez nem helyettesíthette soká-

ig a kenyereit. Megkezdődött a nagy haldoklás. És a legutóbbi héten, egyetlenegy faluban, 450 család közül negyvenhét teljesen kihalt. Filomanov közleménye mindenfelé megdöbbentő hatást keltett. De jól értesült helyen még azt is mondják, hogy az oroszlapok a jelentés legborzasztóbb helyeit, melyekből kitűnik, hogy egyes kerületekben az éhínség megütödevelte a lakosságot, nem merték közölni. De sokáig nem lehet eltúlozni a pajzso s ember elpusztítását.

*** Kérelem.** Azon vidéki t. előfizetőinket, kik előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, valamint azon hirdetőinket, kiknek a számlát elküldtük, de ki nem egyenlítették: tisztelettel fölkerjük hátralékaik beküldésére, illetve számláik kiegyenlítésére.

A „DEBRECZEN“ kiadóhivatala.

Irodalom és művészet.

Egy horvát költő ünnepe.

Zágrábban Kacsis András horvát költő emlékszobrát f. hó 26-án leplezték le. Ez alkalommal Khuen-Hédervary gróf horvát bán hosszabb beszédet mondott, melyben jellemezte Kacsis irodalmi működését (megjegyzendő hogy Kacsis legnagyobb előszeretettel magyar hősookról énekelt, mert horvátokról nem is énekelhetett.) Hunyady Jánost kegyesen meghagyta magyarnak, de a Zrinyieket és Frangepánokat már lefoglalta a horvát »nemzet« számára, ami persze éktelen zsviövást keltett a horvát »testvérek« között. A »közösügyes« (itt az egyszerű a magyar-horvát közösügyről van szó) bán beszédét így fejezte be: Szavaimat annak a forró óhajnak ismétlésével végzem, uraim: adja isten, hogy népünknek minden rétegét az a szorgalom, szerénység, eszelyesség és hazafiaság hassa át, mely költőnket ékesítette, hogy nem csak az előnyök, hanem a szeretet által is még inkább megszilárdítsuk azokat a viszonyokat, a melyeknek keretében népünk oly nagy haladást tett és bizonyára ez az üdvös haladás lesz a legszebb koszoru, a melylyel az utókor a dalnok szobrát ékesítheti, melyet ma átadunk Zágrábnak és a »nemzetnek«. (Hosszantartó zsviöv.) Tisztelet és dicsőség nevének! S most hulljon le a lepel a szoborról. Szünni nem akaró lelkesült örömradiál követte a bán szavait, és az ezrekre menő tömeg kalapokat és kendőket lobogtatva zsviövözött szakadatlanul.

*** Marseillaise- és orosz-himuszkeverék.** E czimvel a »Figaró« egy »módosított francia-orsos Marseillaise-t mutat be Milland Alberttól. A verset hevenyészett fordításban itt közöljük:

»Fel Oroszország fiai!
A czár dicsősége felderül!
A zsarnokság ellen nekünk csak
Sándor czár bástyánk egyedül.
Nem halljátok-e, hogy mint dalol,
A kozák már a kapunk előtt. —
Ölelésünkre mint jó, siet —
Illik, hogy pezsgővel várjuk őt.
Fegyverre honfiak! nyissuk meg a csapot,
Kábitó pezsgőből kortyintsunk egy nagyot.

Jövő diadalmunk kedveért
Hős oroszok jertek inni hát!
Azt mondták, hogy rabok legyetek!
Mi azt mondjuk: legyetek francziák,
S mig alattomban ti oroszok,
Büszke gallusokká tértek át,
Viszont, helyetek betölteni,
Oroszok leszünk mi franczák.
Fegyverre honfiak, nyissuk meg a csapot,
Kábitó pezsgőből kortyintsunk egy nagyot.

Ezt a lépést jókor tesszük mi,
Mikor apáink meghaltak ép,
S a Berezinában elvesztek
Hulláit már a víz mosta szét,
Nincs kedvünk követni ezeket,
Már a szívünk minden gyászt feled,
S nincsen egyéb vágyunk már ma, mint
Ünnepelni foygtit titeket.
Fegyverre honfiak! nyissuk meg a csapot,
Kábitó pezsgőből kortyintsunk egy nagyot.

TÖRVÉNYSZÉK

A kriminálisták kongresszusa
Krisztiniában elfogadta azon pontokat, hogy a pénzbüntetés a jövedelemhez mérten állapíttassék meg s a pénzbüntetésnek szabadságvesztésre való átváltoztatása kizárassék. A kriminálisták egyesületének kongresszusa elhatározta továbbá egy mű kiadását, mely a jelenkor büntető törvényhozását tárgyalja az összehasonlító előadási módszer alapján.

A »Kreutzer szonáta«. Jelenleg érdekes végtárgyalás folyik a budapesti törvényszék előtt. Schreiber Mór volt butorgyáros felesége elhagyta, mivel férje nem tudta őt eltartani s azonkívül bűnös üzelmekre adta fejét. A nő hazaköltözött vidéken lakó szüleire és mikor Schreiber minden kérése, hogy jöjjön hozzá vissza, nem használt, a férfi Tolstoj »Kreutzer szonáta« czimű regényét küldte meg nejeinek s abban aláhuzta azon sort, melyben a regény hőse nejeinek meggyilkolásáról szól, sőt nevét is oda írta. Ezzel azonban nem érte be, hanem egy éjjel rárontott nejeire és mivel az nem akart vele menni, revolverrel többször rálőtt, de csak jelentéktelen sérülést ejtett rajta. A nő férjére igen terhelő vallomást tett.

Közgazdaság.

A ló étvágyhiánya jele annak, hogy az állat jól nem érzi magát, beteg, nyugtalan stb. Ennek oka többnyire a rossz fogakra, vagy gyomor bajokra vezethető vissza, miért is első sorban a ló száját kell vizsgálat alá vennünk. Hogy a szájüreget jól átvizsgálhassuk, a ló nyelvét ki kell huznunk és csak így láthatjuk meg, vajjon a szájrüreg meg van-e valahol sértve, a fog része le van-e pattanva, illetőleg meg van-e a torok dagadva? Ha itt mit sem tapasztaltunk, az állat belsejére irányozzuk figyelmünket. Nézzük meg, vajjon nedves, vagy száraz-e a nyelv, meleg, vagy hideg-e; nézzük meg a nyákhártyát, megtartotta-e szép rózsaszínét, avagy piszkossárga külsővel bir-e; vizsgáljuk meg, vajjon a bélsár rendes konzisztenciával bir-e, s nincsen-e bevonva vékony hártyával, mely neki kellemetlen savanyu bűzös szagot kölcsönöz? Az utóbbi esetekben gyomor bajjal lévén dolgunk állatorvoshoz kell fordulnunk.

Czukorkimelés a befőtteknél. A vegytani elemzések elvitathatatlanná tették, hogy savanyu gyümölcshöz czukrot adva: a czukorból a sav behatása alatt szőlőczukor lesz, mely tudvalevőleg félig sem olyan édes, mint a répa- vagy a nádcukor. Ha tehát a gyümölcsöt először megfőzzük és aztán adunk hozzá czukoroldatot; meg lehetünk róla győződve: hogy ily módon jelentékenyen kevesebb czukorra lesz szükségünk, mint a régi eljárásnál.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 27.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli sulyban) ————. 2) Öreg közép (páronként 300—400 klg-sulyban) ————. 3) Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) 49.—49.50 4) Fialat közép (páronként 251—320 klg, sulyban 50.50—51.— 5) Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő sulyban) 51.50 52.50 II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) ————. 7) Közép (páronként 220—280 klg, sulyban) ————. 8) Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 51.—52.—. III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 klgon felüli sulyban, 49.50—50.— 10) Közép (páronként 220—260 klg, sulyban) 49.50—50.— 11) Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 50.50—52.— Sertés létszám: Aug. 26 napján volt készlet 143,479 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizlatni való sertés ———, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 1139 drb.

Budapesti gabonatózsde. Augusztus 28-án. Buza ószre 11.42 pénz, 11.44 áru. Tengeri 1891. jul.—aug. 6.35 pénz, 6.40 áru. Zab ószre 5.88 pénz, 5.90 áru. — Káposztarepcze aug.—szept. 14.60 pénz, 15.70 áru.

Szerkesztői üzenet.

Az előleges színházi jelentést nem közölhetjük, mivel hozzánk csak tegnap küldetett be, holott többi lapársaink már csütörtökön közölték. Nem tudjuk, hogy szándékos figyelmetlenség-e ez, vagy pedig csak egyszerű tévedés s midőn hajlandok vagyunk ez utóbbit hinni: a jövőre több figyelmet kérünk!

— r — r urnak, helyben. Sok helyest mond el az államosítás kérdéséről, de hát nem most, hanem a vita napjában kellett volna ezeket mondani. Cikkjét akkor szívesen közöltük volna.

»Jókai és Jósika«. Gyöngye iskolai dolgozat Nem közölhető.

A debreczen-füzesabonyi vasut menetrendje.

Érvényes a megnyitás napjától.

Vegyes vonat 3212 I. II. III.		Debreczen-F.-Abony 54.		Vegyes vonat 3214 I. II. III.		Vegyes vonat 3213 I. II. III.		Vegyes vonat 3215 I. II. III.	
7:00	8:30	ind.	Budapest	érk.	6:20	1:55			
4:26	4:37	ind.	Debreczen	érk.	4:54	8:27			
4:37	4:44		Debr. vásártér	ind.	4:45	8:18			
5:07	5:14		Mac		4:18	7:50			
5:17	5:24		Nagyhát		4:05	7:39			
5:22	5:29		Balmaz-Ujváros		3:40	7:16			
6:40	6:37		Hortobágy		2:51	6:27			
7:18	7:15	érk.	Ohat-Köcs	érk.	1:42	5:50			
9:38		érk.	Polgár	55.	ind.	12:15	4:00		
4:00		ind.	Polgár	55.	érk.	4:03			
7:46	2:17	ind.	Ohat-Köcs	ind.	2:07	7:52			
8:01	2:32		Egyek		1:28	7:38			
8:12	2:43		Tóhát		1:17	7:27			
8:40	2:59		Tisza-Füred		1:02	7:12			
9:20	3:38		Poroszló		12:35	6:45			
9:41	3:59		Kétutköz		12:01	6:11			
9:55	4:13		Eger-Farmos		11:49	5:59			
10:10	4:26		Mező-Tárkány		11:37	5:47			
10:26	4:42	érk.	Füzes-Abony	érk.	11:20	5:30			
1:40	9:20	érk.	Budapest	ind.	7:25	2:20			
Vegyes vonat 3312 I. II. III.		OHAT-KÖCS. 55.		Vegyes vonat 3311 I. II. III.		Vegyes vonat 3313 I. II. III.			
8:05	2:30	ind.	Ohat-Köcs	érk.	5:35	1:50			
8:30	2:55		Csege	ind.	5:12	1:27			
8:45	3:10		Cserepes		4:54	1:09			
9:03	3:28		Szt.-Margitta		4:38	12:53			
9:21	3:46		Folyás		4:18	12:38			
9:38	4:03	érk.	Polgár	érk.	4:00	12:15			

Megjegyzések. Az állomások neveitől balra fekvő menet idők felülről lefele, a jobbra fekvő menetidők pedig alulról felfelé olvassandók.

Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek alábusásával van megjelölve.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

UTOLSÓ ELŐADÁS!

a „MARGIT“-fürdő telepén a korcsolya pályán

vasárnap folyó hó 30-án, kedvező idő esetében

a világhírű flórenczi léghajós és légtornász

GIACOMO MERIGHI

az ő óriási

„SATURNUS“

nevű léghajójával

utoljára száll fel,

ugyszintén utolsó fellépte a híres akrobata társaságnak, a

BENEDETTI CSALÁDNAK.

A felszállás után záradékol

óriási tűzijáték

rendeztetik a híres kolozsvári **Szabó Ferencz** pirotechnikus által. — A n. é. közönséget a felszállás előtt, közben és után a léghajós visszatérteig, valamint a tűzijáték tartama alatt **RÁCZ KÁROLY** zenekara fogja mulattatni.

Pénztárnyitás a helyszínen délután 4 órakor. — A zene kezdete délután 5 órakor. — A léghajó érdekes megtöltése 5 órakor s a tűzijáték 8 órakor veszi kezdetét.

HELYÁRAK:

Fentartott hely I. hely 80 kr., II. hely 50 kr., III. hely 20 kr. Gyermekek, tanulók és katonák, örmestertől lefele az I., II. hely felét fizetik.

A n. é. közönség kényelmére a fentartott, első és második helyen terített asztalok mellett kitünő ételek és hűsítő italok lesznek jutányos áron kiszolgáltathatók.

A n. é. közönség minél számosabb látogatását kéri

tisztelettel

a „Margit“-fürdő tulajdonosa.

LA EHNE-INTÉZET**SOPRONBAN.**

Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai és VII. osztálybeli növendékek előkészítése.

Uj növendékek a szünidő két hónapon is fölvételnek.

Értesítővel, prospektussal szívesen szolgál

282

14—12

az intézet igazgatósága.

NYILT-TÉR.

Borivóknak, kik a bort savanyvizekkel sze-
retik vegyíteni, mindenképpen e'őt!

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legfinizáltabb égettyű
SÁVANYU-KUT

Ajánl h-ró. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak
felette kellemes, ingerlő mellékízt ad, annélkül, hogy
azt fokozza festené.

Üzlet eladás.

Egy élénk utczában jó menetelű, 10
év óta fennálló fűszer-, bor- és csemege-
üzlet, más vállalat miatt, előnyös feltéte-
lek mellett eladó. — Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 389 2—2

146.

AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM TÁRSULAT

GYÁRTMÁNYAINAK

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott
általános magyar malom-gyűlésen megállapított
s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási,
fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó
egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

A. Asztali dara nagyszemű	100 kiló	19.60
B. Szinte » aprószemű		19.—
0. Királyliszt		19.—
1. Lángliszt kivonat.		18.40
2. Elsőrendű zsemlye liszt		18.—
3. Zsemlye liszt		17.40
4. Elsőrendű kenyér liszt		17.—
5. Közép kenyér liszt		16.20
6. Kenyér liszt		15.—
7. Baraa kenyér liszt zsákonként á 70 klg.		13.—
8. Takarmány liszt		9.60
11. Finom korpá zsákonként á 50 klg.		6.—
12. Durva korpá		5.—

Debreczen, 1891. aug. 25.

Rickl József Zelmos

DEBRECZEN.

Ajánl friss töltésű ásványvizeket u.
m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod,
Emsi Franzensbadi, **Gieshübl**, Gleich-
bergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kis-
sigeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi,
Lipiki jod, Margit forrás, Marienbadi,
Mohai Ágnes és Stefánia forrás,
Parádi, Püllnai, Prebláui, Pymonth,
aczel, **Screbenai** (Bosnia), **Guber** forrás.
Levico és **Roncegnoi arsen** és vastartal-
muak, Rohitschi, Selters, Salvator, Said-
schitzi, Szolyvai, Szulini és Budai keserű
vizeket.

Továbbá:

**Lenkencze, olajban tört minden-
féle festékeket és mindennemű**

fűszerárukat

a legjutányosabb áron.

Clayton és Shuttleworth bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

BAKER ROSTÁK

üszög tisztítóval vagy a nélkül, vasramás fonott szitákkal,

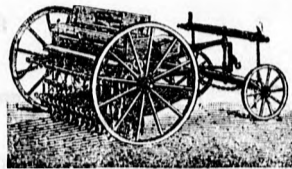
Konkolyozók (Trieur)

konkoly, bükköny, vadzab stb. kiválasztására.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

SORBAVETŐGÉPEK,

u. m. „Universal-Drill“ és legújabbán javított „Junior-Drill“, továbbá
„New-Hungaria-Drill“

továbbá »Sack« rendszerű egytetemes azélékek, —
öbbs ren dbeli kétbarázdás ekék, vasboronák és min-
dennemű gazdasági gépek és felszerelések a legju-
tányosabb gyári árak mellett és kedvező fizetési fel-
tételek mellett kaphatók

BAUER és TÁRSA

gazdasági géposarnokában

DEBRECZENBEN

Gyár és iroda: N.-Péterfia 871. sz. (telefon összeköttetés).

Raktár: N.-Péterfia 853. sz. (helyi vasut megálló.)

Ujjonnan berendezett **gazdasági gépgyára**
mindennemű gépek és szivattyúk javítását, kazánkovács-
és vasesztergályos munkát szakszerűen, gyorsan és jutá-
nyosan teljesít. 314 12

Level- és sürgőyczim: Bauer gépgyára Debreczen.

A hirneves

Bain Bruel de Rivaire freres

czégtől szállitok vám- és portómentesen **valódi francia**

COGNAC-ot

az Osztrák-Magyar-monarchia bármely helyére utánvét mellett; **9 frtért**
egy 4 literes palaczkkal, avagy 6 frtért 3 drb 3/4 literes üveggel
kosárkába csomagolva. — Ajánlok továbbá legfinomabb, hamisítatlan

Malaga bort

4 literenként ára 4 frt 90 kr vagy 3 üveggel kosárban 3 frt 75 kr.

R. MAITI CAPODISTRIA.

392 10—2

Férfi chifon-ingek

gallér vagy a nélkül 1-50, a hírneves Schroll-féle chifonból, három minőségben, 1-90. 2-20, 2-60.

**Gallérok, kezelők,
ZSEBKENDŐK**
MINDEN ÁRHOZ.

Harisnyák
urak, nők, gyermekek részére.

**CZÉRNA- és SELYEM-KEZTYŰK,
napernyők,**

ESERNYŐK

legolcsóbb beszerzési forrása

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL

Debreczen, Rózsatér.

366

15

Megmaradt árúk kiárúsítása.

IGEN OLCSÓ LESZÁLLITOTT ÁRAK!!

Az egyesült magyarhoni üvegyárak részvénytársaság

raktár felosztás és üzlethelyiség átadása folytán az ottan még felmaradt s általam átvett

üveg- és porcellán-árúkat

most már saját üzletemben

igen olcsó árak mellett

árúsítom ki.

Kaszanyitzky Endre

Piacz, 1900.

369. 9.

Legujabban szabadalmazott

mosógépek,

kerti lóczák,

KERTI BUTOROK,

jégszekrények,

TIZEDES MÉRLEGEK,

mezőgazdasági eszközök,

„PERONOSPORA“

(SZÓLÓ PENÉSZGOMBA)

FECSKENDŐK,

Vas- és kátránytető-lemezek,

valódi „FUCHS“-féle

rokás jegyű szerszámok

minden iparághoz.

Minden vasáruba vágó cikkek

legolcsóbb beszerzési forrása.

Képes árlap, kívánatra, bérmentve küldetik.

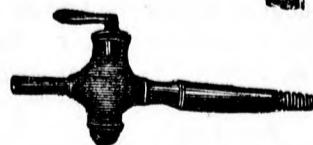
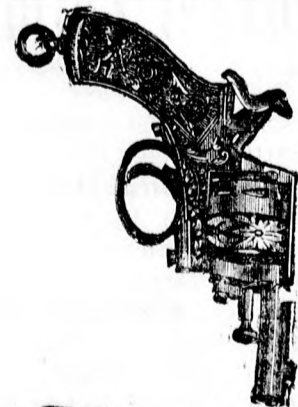
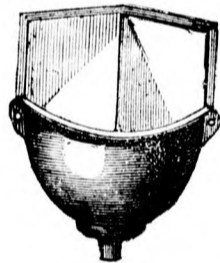
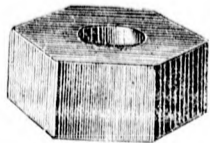
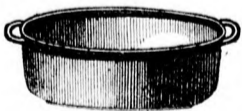
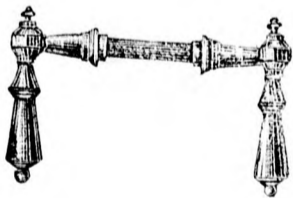
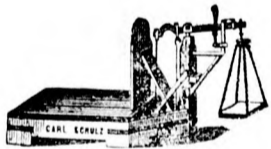
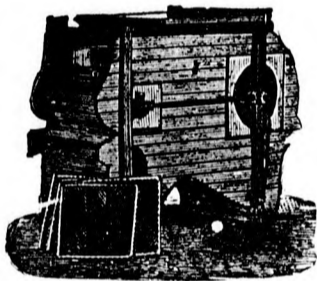
TÓTH GYULA

367 100-78

ELŐBB

TÓTH LAJOS ÉS TÁRSA

vaskereskedése Debreczen, főpiacz városház és czepléd-utca sarkán.

Nyomatott a „Debreczen“ nyemda részvénytársaságnál, 1891.